

fordret den Paagjældende Vidnesbyrd paa Grund af hans Stilling til Sagen eller Parterne, bør de almindelige Straffebestemmelser for falsk Vidneforklaring heller ikke komme til Anvendelse paa ham, idet Betingelserne for Forpligtelsen til at afgive fuldstændig og nøjagtig Forklaring forsaavidt kunne siges ikke at have været tilstede. Det kan ogsaa erindres, at Grunden til Lovens Bud om, at en Person af Hensyn til dette eller hiint Forhold ikke bør føres eller ikke er pligtig at lade sig afhøre som Vidne, ialtfald tildeels maa antages at være den, at Loven er gaaet ud fra, at Respekten for Sandheden under disse Forhold ikke vilde kunne have den sædvanlige Magt over Vidnet, saaat man ved ikke bestomindre at føre ham som Vidne stod Fare for at forlede ham til Meened, hvoraf det da ogsaa kunde synes at være en naturlig Følge, at, naar den Paagjældende ved en Feiltagelse alligevel blev ført som Vidne, burde de almindelige Straffebestemmelser angaaende falsk Vidneforklaring ikke komme til Anvendelse, forsaavidt Forudsætningen for samme, nemlig hvad der kan og maa fordres af de vidnepligtige Børgere, ikke i saadant Tilfælde synes at være tilstede.

Der er dog formeentlig Anledning til noget nærmere at sjele imellem de forskjellige Tilfælde. Det er saaledes en i den danske Criminalproces gjældende, og uden al Tvivl vel begrundet, Regel, at Ingen kan drages til Ansvar for de urigtige Forklaringer, som han for Retten afgiver for at frie sig for Straf, idet Ingen er pligtig at vidne imod sig selv. Det vilde vistnok være utilbørligt at anvende den Art Tortur, som vilde ligge deri, at en Mistænkt under Ed afstedes Forklaring angaaende det af ham formeentlig uddviste, mere eller mindre strafbare Forhold, og det er med Føie forudsat, at det ikke i Almindelighed kan ventes, at en Sigtede af Agtelse for Sandheden eller Respekt for Edens Hellighed skal lade sig bevæge til at gjøre Tilstaelser, der maaskee vilde nedkalde de allerførste Straffe over ham. Men af hiin ovennævnte Regel følger, at Ingen bør underkastes Strafansvar for den urigtige Forklaring, som han i en offentlig Straffesag maatte have afgivet, naar det befindes, at Sagen gjaldt ham selv paa eller at han havde Anledning til at

at antage dette, — hvilket ogsaa stemmer med de hidtil af Domstolene hævdede Anskuelser. Og om det end efter Omstændighederne, naar det Strafansvar, hvorom der under Sagen kunde blive Spørgsmaal, kun er af mindre Betydning, vel kan siges at vidne om en utilgivelig Mangel paa Respekt for Edens Hellighed, ikke at sjele en Meened for at frie sig for en ringe Straf, og det derfor maa ansees baade forsvarligt og af Hensyn til Vigtigheden af at værne om Edens Hellighed nødvendigt i et saadant Tilfælde at ramme den Skyldige med en alvorlig Straf for at have gjort falsk Ed, tør denne Straf dog ikke fastsættes efter de almindelige Straffebestemmelser angaaende falsk edeligt Vidnesbyrd for Retten, ligesom det overhovedet, med Hensyn til, at det i denne Henseende saa meget maa komme an paa de i hvert enkelt Tilfælde tilstedeværende forskjellige Omstændigheder, neppe turde være rigtigt ubetinget at foreskrive selv en lempeligere Straf for Afleggelse af falsk Ed, hvor saadan gjøres af den, der er eller troer at være Inquisit. Man har derfor i Udkastets § 145, 1ste Deel, foreslaaet, at medens den, som i en offentlig Sag, der gjælder eller antages at gjælde ham selv paa, afgiver falsk Vidneforklaring, slet ikke kan straffes, naar han ikke har beediget sin falske Forklaring, skulle Domstolene under den modsatte Forudsætning efter Omstændighederne kunne idømme ham Straf af Fængsel.

Anderledes stiller Sagen sig, hvor det er Vidnets Forhold til en af Parterne i en civil Sag eller, i de saa Tilfælde, hvor der bliver Spørgsmaal derom, til den Sigtede i en criminal Sag, som medfører, at Vidneforklaring ikke burde være affordret ham, saavel som hvor dette begrundes ved Vidnets Forhold til den paagjældende private Sag. Hvad først angaaer Vidnets Forhold til Parterne, maa det erindres, at der i de fleste Tilfælde ikke er Tale om noget Forbud imod visse Personers Førelse som Vidner, men kun om en Ret for dem til under visse Omstændigheder at fordrø sig fritagne for at afgive Vidneforklaring; det synes imidlertid at være klart, at der ikke er nogen skjellig Grund til at fritage den Person for Ansvar for en falsk Vidneforklaring, som, uden at prostere mod at føres som Vidne, har